

अनुभवी चर्मकारांसाठी चर्मकला कौशल्याबाबतच्या
अल्पकाळ प्रशिक्षणाच्या उपयुक्ततेचा अभ्यास

संशोधक

डॉ. संजीवनी राजेश महाले

प्र. संचालक

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ

प्रकल्प आर्थिक सहाय्य

दूरशिक्षण परिषदेकडून संशोधन कार्यास अनुदान

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ

ज्ञानगंगोत्री, गंगापूर धरणाजवळ,

नाशिक - २२२ २२२.

अनुक्रमणिका

तपशील	पृष्ठ क्रमांक
मुखपृष्ठ	I
प्रतिज्ञापत्र	II
ऋणनिर्देश	III
अनुक्रमणिका	VI

क्र.	प्रकरण	पृष्ठ क्रमांक
	प्रकरण १ - चर्मकला कौशल्य प्रशिक्षण पार्श्वभूमी	१
१.१	Skill Development Programme Report of Working Group on Leather & Leather Products Twelfth five Year Plan. Placement Linked Skill Development Programme, Secondary Training & Training of Trainers	१
1.2	Identification/selection of trainees	२
1.3	Leather Industry in Maharashtra	२
1.4	Faculty Development	२
1.5	Skill Workforce Requirement	४
1.6	Education, Training and Demand Supply Gap	७
1.7	Skill requirements and skills gaps	८
1.8	Skill requirement and Skill gaps in finished leather segment	८
१.९	क्रिया आणि क्षमतांचा परस्परसंबंध	१३
१.१०	संशोधन प्रकल्पाद्वारे सामाजिक गरजांचा शोध	१३
१.११	चर्मकाराचे कार्य करणा-या गटई कारागीरांची माहिती	१४
१.१२	चर्मव्यवसाय शिक्षणक्रम उपलब्धतेबाबत मेळाव्यातून मार्गदर्शन	१५
१.१३	गटई कारागीरांची वैशिष्ट्ये	१६
१.१४	मुक्त विद्यापीठातील चर्मव्यवसायासंबंधी शिक्षणक्रमाचे निकष	१६
१.१५	पथदर्शक अभ्यास नमुना निश्चिती	१८
	प्रकरण २ - संशोधन कार्यवाही	२१
२.१	प्रशिक्षण कार्यक्रम नियोजन	२१
२.२	प्रशिक्षणाच्या उपयुक्ततेचा शोध	२२
२.३	संशोधन शीर्षक	२२
२.४	संशोधनाची उद्दिष्टे	२२

२.५	संशोधनाची गृहितके	२३
२.६	संशोधनाची व्याप्ती	२३
२.७	संशोधनाच्या मर्यादा	२३
२.८	संशोधन कार्यपद्धती	२३
	प्रकरण ३ - सामग्री विश्लेषण आणि अन्वयार्थ	२६
३.१	प्रशिक्षणार्थी माहिती	२७
३.२	प्रशिक्षणार्थी मानसिक अवस्था शोध	३६
३.३	प्रशिक्षणातून आत्मसात केलेले कौशल्य आणि भविष्यातील उपयोजन	४३
३.४	विविध साधनांद्वारे मिळालेल्या माहितीच्या आधारे सर्वसामान्य निष्कर्ष काढण्यात आले	५०
३.५	शिफारशी	५०
३.६	पुढील संशोधनासाठी विषय	५०
	परिशिष्टे १) विभागनिहाय प्रशिक्षणार्थी नावे २) चेहेरे (शब्द) पडताळा सूची ३) प्रशिक्षणार्थी सामाजिक, आर्थिक आणि शैक्षणिक गरजा शोध प्रश्नावली ४) प्रशिक्षणाचा भविष्यातील उपयोग सूची	५१

प्रकरण १
चर्मकला कौशल्य प्रशिक्षण पार्श्वभूमी

प्रास्ताविक

राष्ट्रीय ज्ञान आयोगाच्या (National Knowledge Commission (2009)) अहवालात कौशल्याधिष्ठीत शिक्षणाबाबत पुढीलप्रमाणे विचार मांडलेले आहेत.

Enlarge the coverage of skill spectrum to 1000 trades with relevance to our emerging needs, while making a distinction between structural, interventional and last mile unemployed ability and correspondingly set up programmes for 24th months, 12th months and 6th months duration. "Finishing Schools" will be encouraged to take care of last mile unemployed ability. (P-24) Create a "National Skill Development Fund" imposing a universal skill development obligation on industry to invest in skill development of SC/ST/OBC/Minorities/Other candidates from BPL families as their contribution to affirmative action combined with matching Government contribution. (P-25) विविध औद्योगिक व्यावसायिकांकडून कुशल कारागिरांची मागणी सतत वाढत आहे. त्यानुसार राष्ट्रीय आणि राज्य पातळीवर शासनामार्फतही विविध पातळीवर प्रयत्न केले जात आहेत. जातात. येतात.

1.1 Skill Development Programme Report of Working Group on Leather & Leather Products Twelfth five Year Plan. Placement Linked Skill Development Programme, Secondary Training & Training of Trainers

Mission Objectives:

- Imparting market based skills on shop floor operations to youth through a demand driven Skill-Development Program and make them employable in the leather industry and placing the successful trainees in leather units.
- Upgrading the skills of the existing workforce for improvement in productivity as well as Quality.
- Up grading the skills of the workers in the unorganized sector, towards production of technically better products for their effective integration with the organized sector.
- Spreading and sustaining a technology culture in the Indian leather sector.
- Exposure to global best practices to select workers/ craftsmen for creating Ripple effect. [Singh, R.P. (2011)] (PP57-58)

य.च.म. मुक्त विद्यापीठ
वित्त विभाग

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ
अंतर्गत संज्ञापन पत्र

प्रेषक - डॉ. संजीवनी महाले
प्रा. संचालक,
शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

विषय - चर्मकला कौशल्य अल्प प्रशिक्षण परिणामकराकता

धारिका - शिक्षण/२०१५

दिनांक - ११/०३/२०१५

प्रति - मा. कुलगुरु

संशोधन प्रकल्प

संदर्भ - मा. कुलगुरुंसोबत दिनांक ४.०३.२०१५ रोजी झालेल्या बैठकीतील मान्यतेनुसार प्रस्ताव सादर

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखेतर्फे अनुभवी चर्मकारांसाठी चर्मकला कौशल्याबाबतचे अल्प काळ प्रशिक्षण आयोजित करून त्यांना प्रमाणपत्र देण्यात येते. संपूर्ण महाराष्ट्रात अशा प्रकारचा प्रशिक्षण उपलब्ध नाही. या प्रशिक्षण कार्यक्रमातील विविध कृती कश्या उपयुक्त ठरल्या ह्याबाबतचा सर्वे करण्यासाठी संशोधन प्रकल्प हाती घेण्यात येणार आहे. या प्रकल्पासाठी पुढील खर्च अपेक्षित आहे.

संशोधन शीर्षक -

अनुभवी चर्मकारांसाठी चर्मकला कौशल्याबाबतचे अल्प काळ प्रशिक्षणाच्या उपयुक्ततेचा अभ्यास

आर्थिक खर्च विभाजन

१. संशोधन अहवाल अक्षर जुळवणी व मुद्रित शोधन	रु. ५,०००
२. संशोधन अहवाल झेरॉक्स (छपाई) व बांधणी	रु. ३,०००
३. स्टेशनरी व किरकोळ खर्च	रु. १,०००

एकूण - रु. ९,०००/-

प्रस्ताव मान्यतेसाठी सादर

संशोधन आणि विकास या लेखाशिर्षाअंतर्गत एकूण - रु. ९,०००/- (नऊ हजार फक्त)
येणा-या खर्चास मान्यता द्यावी ही विनंती.

H/O - कुलगुरु

Dr. Sanjivani Mahale

डॉ. संजीवनी महाले

UCC + DEB. H/O न पडेलीकडे

प्रा.संचालक

शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

मार्फत - मा. कुलसचिव

मार्फत - वित्त अधिकारी

मार्फत - मा. कुलसचिव
मार्फत - वित्त अधिकारी

य.च.म. मुक्त विद्यापीठ
वित्त विभाग
नावक क्र. 746 दिनांक 12/3/15
क.सा./स.कु./अ.कु./से.आ./वि.अ.

Account Officer
12/3/15

वि.क. 18/3

मा. कुलगुरु

मा. कुलगुरु कार्यालय
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
अंतर्गत आवक क्र. : VC / 11214

